

C V E T J E

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 9. zvezka.

Mesec oktober. Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.	
Deveti dan	227.
Življenje blažene Marije Krescencije Kavfbajrenske.	
XI. pogl. Njena blagoslovljena delavnost zunaj samostana	262.
X. pogl. Njen dar prerokovanja in ozdravljanja	265.
O vesoljnem shodu tretjerednikov frančiškanskih v Rimu	268.
Novejša naznanila iz naših misijonov na Kitajskem	276.
Življenje častitljivega Simona Filipovića, Bošnjaka (Dalje).	283.
Priporočilo v molitev	285.
Zahvala za vslišano molitev	287.
Cerkev Matere Milosti v Mariboru	288.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1900.

Knjižne novosti.

Hišni misijon ali duhovne vaje. Po sv. Alfonsu Li-
guorskem z nekaterimi nauki in molitvami priredil in poslovenil P.
Mariian Širca, mašnik reda sv. Frančiška. Drugo pomnoženo izdajanje.
Tiskal in založil J. Krajec v Novem mestu. 1900. — To lepo knjižico
našega čislaneга sotrudnika toplo priporočamo tretjerednikom in vsem, ki
žele svoje duše zveličati. Našli bodo v nji gladko domačo slovenščino in
preprosto pisavo, kakeršne so v „Ovetju“ vajeni. Cena je knjižici vezani
1 K. 60 v., po pošti 10 v. več.

Didonov Jezus Kristus je ravno tisti včeraj in danes in vekomaj.
Hebr. VIII, 8. Prvi zvezek. Iz francoskega prevel P. Bohinjec. Izdal
dr. Anton Jeglič, knez in škof ljubljanski. Cena broš. 1 K. 50 h.,
eleg. v platno vez. 2 K. 50 h. V Ljubljani. Natisnila Katoliška tiskarna 1900.
— Didonova po vsem omikanem svetu slavno znana knjiga o življenju našega
Gospoda in zveličarja Jezusa Kristusa pač ne potrebuje naše hvale ali pripo-
ročila. Brez dvojbe so jo tudi mnogi izobraženi Slovenci vže brali, bodisi v
francoskem izvorniku, bodisi v nemškem ali kakem drugem prevodu. Kateri
je pa še niso, imajo zdaj priliko v svojem jeziku jo brati. Seveda jo priporo-
čamo le učenim, izobraženim, to moramo tu našim preprostim bravcem pove-
dati. Za nje namreč ta knjiga ni, ne bi je razumeli, če prav je slovenska. Naj
jo torej le mirno prepuste tistim, ki jim je namenjena. Ti pa jo bodo brali
brez dvojbe v svojo največo korist, upamo, da tudi z velikim zajemanjem in
veseljem. Slovenščina v nji je, koliker smo je pregledali, dobra, pisava, nam-
nemu primerno, moderna; nekatere tiskarne ali tudi pisne pomote, nedosled-
nosti in hibe ne bodo motile bravca, ki mu je za jedro, za resnico, ne tolikanj
za obliko. Ne presrečno se nam zdi zvezano v naslovu avtorjevo ime s citatom
Hebr. XIII, 8. „Didonov Jezus Kristus“ je pač Didonova knjiga o Jezusu
Kristusu in o tej knjigi vendar ne gre trditi, kar velja o Jezusu Kristusu
samem. Nekoliko čudno se nam zdi tudi, da se pišejo v tej knjigi adjektivi
na -ljiv skoraj vedno in dosledno brez j: neizerplivo, neumrlive, izpodtakliv—;
hervaščina je za lj, Miklošič in Levec tudi. Še neprijetniši pa nam je pogostni
sedanjik doveršnikov za pravi sedanjji čas, n. pr. str. 17: spise, na katere
namigne v predgovoru — str. 25: Četrtri evangelj pa nas pouči o neposrednih
govorih — str. 145: Globoke doline ga osamijo od vseh strani. — Po našem
čutu in menda tudi po teoretično sploh priznanem pravilu bi se moralo reči:
namigáva, poučuje, osámjljajo. Žal, da se v dnevnem slovstvu še zmirom
tolikanj greši zoper ta zakon naše sintakse; ni se čuditi, ako so vsled tega
neketeri gospodje menda že tudi čut zgubili za to, kar je pri tem po naše
dobro in pravo.

A. Janežičeva Slovenska slovnica. Osma, predelana izdaja. (Dalje.)

Ni davno, kar smo brali nekje: „Vsak pametnik gre s ča-
som“ — in po naključju mi je prišel v roke blizu ravno tedaj
nekakov spis „Von der nährischen Zeit“. Je torej tudi nor, ve-
spameten čas, in s takim menim da „pametnik“ ne more, če hoče
pameten ostati. Prav za prav seveda vendar le mora ž njim,
dokler ga Bog ne reši, ali ne, da bi norel z norci, temuč, da se
vstavlja, da skuša zaverniti ljudi na pravo pot, k pameti. Težka,
nehvaležna naloga to! „Pametnik“ dobi za plačilo kaj lahko, če
ne ravno čaše strupa, kaker kak Sokrates, pa vsaj polno mero
psovek, preziranja in zaničevanja. Vendar „pametnik“ ne more
drugači. In to velja, kaker v verskem, deržavnem in družabnem
življenju, prav tako tudi v slovstvu in znanstvu, in pri nas zlasti
v tem, kar nam je potrebno orodje k enemu in drugemu, v jezi-
koslovju, v slovnici. Jezikoslovec, slovniciar gotovo ne sme zao-
stajati za svojim časom; znane mu morajo biti vse nove in naj-
novejše resnične pridobitve, pa tudi najmoderniše neumnosti, ki

CVETJE

Z VERTOV SVETEGA FRANČIŠKA.

XVIII. tečaj.

☞ V Gorici 1900 ☞

9. zvezek.

Mesec oktober.

Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.

(Posnel iz laškega „Il mese consacrato al serafico Patriarca S. Francesco, del P. Candido Mariotti“ p. C. L.)

Deveti dan.

Kako je sv. Frančišek vboge in terpine goreče ljubil.

1.

Ko je naš nebeški učenik nekega dne govoril o plačilu, katero je v nebesih tistim pripravljeno, ki tukaj v življenju dela vsmiljenjā opravljajo, je mej drugimi tudi rekel, da bo nebeški kralj tistim, katerim se vbogi smilijo, da jim pomagajo, govoril: „Karkoli ste kateremu teh malih mojih bratov storili, to ste meni storili.“ Iz teh Jezusovih besed se učimo, da so vbogi, ketere svet mnogokrat zaničuje in sovraži, ne le ravno to, kar smo mi sami, ampak da so tudi bratje Jezusa Kristusa. Tedaj košček kruha, keterega daš vbozemu, da potolažiš njegovo lakoto, ima toliko veljavo, kaker da bi

ga Jezusu samemu podaril. Z eno besedo, kar storimo vbožcu, ima pred Bogom toliko veljavo, kaker da bi to njemu samemu storili. Da je pa Jezus vboge in sploh uboštvo ljubil, je tudi v djanju pokazal. V svojo mater si je izvolil vbožno devico Marijo, vbožci so bili prvi, od katerih je v betlehemiški štalici darove sprejel, v svoje aposteljne si je izbral vboge ribiče, z ubozimi je naj rajši občeval; vmerl je sam v tolikem vboštvu, da ni imel svoje tenčiče, v katero bi bili njegovo truplo zavili in ni imel svojega groba, ampak je bil položen v grob družega. Kaker uči sv. apostelj Pavel, so bile vsled izvirnega greha vse stvari pokvarjene in ponižane in po Kristusu so se morale zopet v svoj poprejšnji stan verniti, in po ravno tistem Kristusu so bili tudi vbogi zopet povzdignjeni do časti, ketera gre slehernemu človeku. Kje je tedaj kristijan, ki je v Kristusovi veri podučen, ki vidi zgled Jezusov, pa bi vbozemu pomoč odrekel in se ga ne vsmilil, ko vender za gotovo ve, da si s tem nebesa odpira? Gdo bo nevsmiljeno ravnal z ubozimi in jih zaničeval, ko ve, da jih je Kristus svoje brate imenoval, in hoče, da tudi mi v njih njega samega gledamo? Ke bi res gdo mogel tako terdoserčen biti, potem ne bi bil kaker samo po imenu kristijan; in, kar je še huje, on bi ne bil več brat Jezusa Kristusa in tudi ne več dedič nebeškega kraljestva.

2.

Sv. Frančišek, keterega je Bog poklical, da bi svet in ljudi zboljšal, tedaj tudi, da bi ljudi zopet učil ljubiti bližnjega, zlasti ko je v uboštvu, ali v kakeršnem koli drugem terpljenju, je bil tudi v tem najzvestejši posnemovavec Jezusov in nam najlepši zgled posnemanja. Ko je še majhin deček bil, je že imel veliko vsmiljenje do vbozih in je pomagal, koliker mu je le mogoče bilo. Storil je tudi terden sklep, da ne bo nigdar nobenemu vbozemu nič odrekel, posebno ko ga bo v Božjem imenu za kako miloščino poprosil.

Ko ga je pa Bog iz popačenega sveta potegnil in ga v svojo posebno službo poklical, je ta njegova ljubezen do vbožcev od dne do dne vedno bolj rastla, tako, da ni poznala nobene meje. Sv. Bonaventura pripoveduje, da se mu ni nobene stvari škoda zdelo, da bi ž njo kakemu vbožcu ne pomagal; dajal jim je plajšče, habite, knjige, mašno obleko, sploh kar mu je le pod roko prišlo. Nekega dne ni v samostanu družega ostalo, kaker ena knjiga svetega pisma nove zaveze, ketera je redovnikom služila za vsakdanje duhovno branje; tudi to knjigo je dal neki vbogi ženski, da bi jo prodala in si z denarjem pomagala v svoji potrebi. „Prepričan sem“, je takrat sv. Frančišek rekel, „da bo to Bogu bolj ljubo, kaker brauje svetega pisma“. Večkrat je bilo potrebno, da mu je predstojnik kar naravnost prepovedal, da ni slekel habita in ž njim kakega siromaka oblekel. Deržal se je tega pravila, da, kar mu je bilo podarjeno, sme tudi on darovati drugemu vbozemu, kateri je vbožnejši kaker on sam, drugače bi bil imel tisto za tatvino. Večkrat so ga videli, kako je kakega vbožca krošnjo na rame vzel in jo za njim nosil, akoravno je bil sam zelo slab in betežen. Keder se je z naprošeno miloščino v samostan vernil, jo je večkrat berž mej vboge razdelil, ki so ga tam vbogajme prosili; sploh pa ni nigdar nobenemu siromaku nič odrekel, če je le še imel kako stvar. Večkrat se je pridružil tudi vbozim beračem na očitaih terjih, ž njimi je jedel ter je bil pri taki priliki ves vesel in dobre volje. Tudi bolnike je močno pomiloval in jim pomagal, kaker je vedel in znal; rad jih je obiskaval, jim stregel in jih tolažil ne samo v bolnišnicah in hiravnicah, ampak kjer koli jih je našel. Če jim pa v djanju in lastnoročno ni mogel pomagati, tedaj jim je pa kako duhovno dobroto storil. Sploh je v vbozih in bolnikih vedno le Jezusa videl in jim kaker Jezusu samemu stregel.

3.

Ako je že sleherni kristjan ko tak dolžan v vbozem brata spoznati in kar je še več, tudi brata Jezusa Kristusa, ter mu po moči pomagati in vsmiljenje ž njim imeti, o kolikanj bolj smo to dolžni mi, ki smo sinovi in hčere velikega asiškega vbožca, sv. Frančiška. Nikar pa se ne izgovarjajmo, da ravno zavoljo tega, ker smo sami vbogi, nismo v stanu drugim pomagati, zakaj vedno si moremo kaj pritergati od naše hrane in dati siromaku, ki nas v božjem imenu miloščine prosi; vedno moremo kaj najti, kar je za nas od več ali nam ni ravno neobhodno potrebno. Res je sicer, da to gre samostanskemu predstojniku, ali če nisi samostanski redovnik, drugim tvojim predpostavljenim, pa ljubezen je iznajdljiva, vedno bodeš lahko vbozemu kako pomagal, ne da bi se v tej reči zoper samostanska pravila ali druge domače dolžnosti pregrešil. Če pa siromaku djansko res ne moreš pomagati, pomagaj mu vsaj s kako duhovno miloščino, pokaži mu, da v njem spoštuješ svojega brata in brata Jezusa Kristusa, kaker je to storil tvoj sveti oče Frančišek. O če bodeš vboge spoštoval in jim, če ne družega, vsaj to duhovno miloščino delil, da jih boš pomiloval, kaker svoje lastne brate, že s tem boš mnogo polajšal njihovo terpljenje. Tudi nadalje boš s tem po svojem stanu sveto vboštvo ljubil. Če namreč ubožec vidi, kako ta ali oni sin sv. Frančiška miloščino pobira od hiše do hiše, kako z bisago narami terka ne ta in ona vrata in v božjem imenu prosi milih darov, tedaj se mu njegovo vboštvo ne zdi več tako težavno in sramotno, ker vidi, da so redovniki, ki bi morebiti v drugem stanu lahko bogato in gosposko živeli, vender si iz ljubezni do Boga izvolili stan prostovoljnega vboštva. Oni spoznavajo, da imajo tudi tukaj na zemlji svoje brate, ki jih ljubijo, ki si ž njimi vboštvo delijo, ki se ne sramujejo ž njimi enaki biti. Samo na to moramo paziti, da

bo naše vsmiljenje, naše pomilovanje prišlo iz prave kerščanske ljubezni, ne pa iz posvetnega človekoljubja, kaker je dandanašnji mej svetom navada; res, da se mnogo stori vbozim v podporo, pa navadno se to zgodi le preveč samopridno in v nekak lastni dobiček, ne pa zavoljo tega, ker je vbogi naš brat in brat Jezusov.

Zgled.

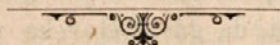
Sv. Frančišek je šel nekega dne pridigovat in srečal ga je neki bolan siromak ter ga prosil, naj bi ga poslušavcem priporočil. Ko je sv. Frančišek to prošnjo slišal, ga je to v serce genilo, in je s solzami v očeh rekel svojemu spremljevavcu, da bolezen in vboštvo tega človeka tako občuti, kaker da bi te dve njegovi nadlogi sam na sebi imel. Spremljevavec pa je vbozemu nekako merzlo in osorno očital, da tako neprilično miloščino prosi in je v svoje opravičenje svetniku rekel: „Po zunanjem soditi je ta človek res velik siromak, pa če bi bilo mogoče v njegovo serce pogledati, bi spoznala, da ga ni človeka v celem tem okraju, ki bi imel tolikanj samopridnih želja in toliko ošabnosti; to se mnogokrat nahaja mej nadležnimi berači“. Sv. Frančišek pa ga je resno posvaril, ker je vbožca tako slabo sodil ter se s takim obsojenjem močno zoper Boga pregrešil. Spremljevavec je tudi precej spoznal svojo krivico, pokleknil je pred svetnikom in ga odpuščenja prosil. Tòda sv. Frančišek mu odgovori: „Jaz ti poprej ne odpustim, kaker da svoje oblačilo odložiš, pred tega vbožca poklekneš, mu svojo zmoto razodeneš in prosiš, da ti odpusti“. Pobožni redovni brat je tako storil in sv. Frančišek ga je potem objel in mu ljubeznivo rekel: „Ljubi moj sin, nisi se tolikanj pregrešil zoper tega vbožca, ampak zoper Jezusa Kristusa, zakaj on je v podobi vbozega, v njem Jezus razodeva svoje vboštvo in tudi vboštvo svoje najsvetejše matere Marije. Keder koli boš tedaj videl kakega siromaka ali terpečega, počasti ga in po-

nižaj se pred njim ter se spominjaj, da je Božji sin za nas vbog postal in naše vboštvo na se vzel“.

Pravilo sv. Frančiška: „Keder vidiš kakega vbozega, naj ti bo kaker zercalo, v katerem se ti pokaže podoba Jezusova in njegove deviške matere“.

MOLITEV.

Daj, o Gospod, mojemu sercu vsmiljenje do vbozih, ke-
tere ti imenuješ svoje brate in prijatelje in katerih podobo
si hotel v pozemeljskem življenju na se vzeti. Daj mi duha
ponižnosti, da ne bom samo z besedo se spoznaval za brata
vbozih, ampak tudi v djanju tako se ravnal. Vbozim pa daj
to milost, da bodo brez godernjanja in mermranja prenašali
svoje vboštvo in spoznali, da se bodo v tem vboštvu, v ke-
tero si jih potisnil ali vsaj pripustil, da so vanje prišli, naj
lažje zveličali; daj jim milost, da bodo vbogi tudi v duhu,
ker le takim si obljubil nebeško kraljestvo.

Življenje blažene Krescencije Kavibajrenske.

(P. A. M.).

XI. Poglavje.

Njena blagoslovljena delavnost zunaj samostana.

Velikemu Bogu se je dopadlo, luč, katero je bil užgal, pa je bila mnogo let skrita pod mernikom zaničevanja, postaviti na svečnik, da je daleč okrog razsvitljevala hišo božjo. „Kar je slabo pred svetom, je izvolil Bog, da bi osramotil, kar je mogočnega.“ 1. Kor. 1, 27. Zavoljo tega je bil on svojo služabnico čudovito obdaroval z modrostjo in drugimi darovi sv. Duha. Najimenitniše osebe so pripoznale, da so v najtežavnih zadevah, o katerih se najbolj učeni in zmožni možje niso upali odločiti, dobili pri njej najboljši svet in najgotovišo pomoč. Čudovita je bila

njena spretnost pri vseh opravilih in njeno obnašanje z ljudmi raznoverstnih značajev, v vsaki okoliščini.

Njena svetost in modrost je polagoma zaslovela ne le po avgsburški škofiji, temuč po vsem Nemškem in še dalje. To in pa milost božja je pripeljala ljudi iz najvišjih stanov k ubozemu samostanu, da so pri Krescenciji poiskali tolažbe v terpljenju, dobrega sveta v časnih in dušnih stiskah in pomoči njene molitve. Drugi so iz enakih namenov pismeno ž njo občevali.

Mej onimi, ki so jo osebno obiskali, moramo imenovati Amalijo, soprogo bavarskega kneza, katerega je pozneje en del Nemškega izvolil za kralja pod imenom Karola VII. Štirikrat je prišla ta visoka gospa v Kaufbajren in se v svojo največo tolažbo in spodbudo po več ur mudila pri Krescenciji. Nadalje sta jo obiskala brata Karola VII., kardinalj Teodor in knez kolinski Klement Avgust. Obiskali so jo nadškof saljcburški Leopold, kardinalj konstanški Rot, škof Koštanca in Augsburga Janez Frančišek pl. Štaufenberg, njegov naslednik Jožef iz Hessen-Darmštata, opat iz Kemptena Anzeljem, knez sigmarinški, kneginja savojska roj. Lihtenštajn, generalj grof Kolovrat in brez števila drugih grofov, baronov, opatov, provincijaljev, doktorjev bogoslovja. Vsi so pri tej v posvetnih vednostih neučeni, pa v šoli Kristusovi razsvitljeni redovnici iskali tega, kar jim vsa posvetna učenost ni mogla dati. Vsak je šel od nje zadovoljen in ni vedel, kaj bi bolj občudoval, ali njeno ponižnost ali pa njeno modrost in razsvitljenost.

Seveda so prišli k njej neketeri tudi le iz radovednosti ali iz drugih slabih namenov. Pa take je Krescencija ali z resnimi besedami kmalu od sebe odpodila ali jim pa odkrila njihov žalostni dušni stan.

Silno težavno je bilo za pobožno devico, ki je tako ljubila skrito in samotno življenje, vsaki dan sprejemati toliko obiskovavcev. Le iz ljubezni do Jezusa in iz hrepenenja po zveličanju duš je rada storila, vender je za to vselej prosila dovoljenja.

Mnogo ljudi je iskalo pri njej dobrega sveta in pomoči v stiskah in terpljenju. Tukaj se je prav posebno kazal njen dar žalostne tolažiti in jim zaupanje v Boga in vdanost v njegovo voljo obuditi.

Kedorkoli jo je obiskal, je želel imeti od nje kaj v spomin. Z dovoljenjem prednjice je delila razna darila: rožne vence, škapulirje, križce, bolnikom tudi blagoslovljeno olje in druge reči. Brez števila zgledov spričuje, da je Bog na ta darilca navezal velike milosti.

Posebno zadnja leta njenega življenja je morala M. Ana cel dan le na pisma odgovarjati in še druga sestra je morala pomagati. Več tisoč pisem o dušnih zadevah je Krescencija požgala. Vender so po njeni smerti našli še mnogo drugih pisem, kaker spričuje p. Benjamin Elbel, generaljni komisar, v nekem dokumentu od l. 1747. On pravi, da je našel še 877 pisem, kterega je pa požgal. Pisale so ta pisma osebe iz najvišjih stanov, kaker n. pr. cesarica Amalija, soproga cesarja Jožefa I., cesarica vdova Elizabeta, soproga Karola VI., kraljica Jožefa, kralj Avgust III., in razni drugi knezi, škofje, ministri, generalji in učenjaki. Vse to kaže, kako daleč je slovela njena svetost.

Še le sodnji dan bo razodel, koliko grešnikov je ona spreobrnila sè svojim opominjevanjem in svojo molitvijo. Povedati hočemo le nekaj zgledov.

Neki visok častnik, kateri je terdovratno živel v razuzdanosti, je našel nekega dne na svoji mizi zapečateno pismo. Ko ga prebere, se strese, kaker od strele zadet. V pismu so bili našteti vsi njegovi veliki grehi in podpisana je bila: M. Krescencija Hes. Silna žalost in kesanje ga je vsega prevzelo, da se je precej skesano spovedal svojih grehov in je za naprej lepo kersčansko živel. Pisal je na to Krescenciji, povedal svoje spreobrnjenje ter jo goreče zahvalil, da mu je rešila dušo. To pismo je priča, sestra Barbara Kining, sama brala.

Neki drugi plemenit gospod je zelo pohujšljivo živel. Vse prošnje in molitve njegove pobožne žene so bile zastonj. Enkrat je prišel v Kavfbajren ter se dolgo pogovarjal s Krescencijo. Ta mu je tako govorila k sercu, da se je popolnoma spreobrnil in nadalje prav vzgledno živel. Še na smertni postelji je očitno pripoznal: „Srečne imenujem tiste, ki se Krescenciji v molitev priporočajo; po njeni priprošnji mi je Bog to veliko milost skazal, brez ketere bi se večno pogubil.“ Ot pripoveduje, da se je duša tega gospoda po smerti prikazala Krescenciji in jo prosila, da, ko jo je iztergala peklju, naj jo reši še iz vic.

Kmalu potem je bilo sveti služabnici božji razodeto, da je prišla ta duša v nebeško slavo.

Neki mlad tergovec iz Avgsburga, brat sestre Antonije Duboin, je bil vsem strastem, posebno pa igri in pijančevanju tako vdan, da je veliko tisoč goljdinarjev zaigral in kmalu vse premoženje zapravil.

Čeravno so njegova mati, žena, bratje in sestre prosile,

vender ni hotel nič slišati o veri in poboljšanju. Sestra Antonija ga je na to priporočila Krescenciji, ketera jo je spodbujala k zaupanju na Boga, ji obljubila zanj moliti in zagotovila, da se poboljša. Kar ta razuzdani človek močno zboli in spreoberne se ysem v spodbudo. Ko so ga prišli previdet, je hotel, da so ga čeravno za smert bolnega iz postelje vzdignili; na to je pokleknil in pobožno prejel svete zakramente ter klečal mej celo sv. mašo ki se je brala v njegovi izbi.

Na to so ga zopet na posteljo položili, ga djali v sv. olje in po kratkem smertnem boju je ves skesan srečno vmerl. Tudi on se je po smerti prikazal Krescenciji ter jo zahvalil za njeno pomoč.

Čeravno mi nismo tako ponižni in pobožni kot je bila sveta služabnica božja, vender bi se Bog tudi nas posluževal v to, da b; po nas drugim delil svoje milosti. Dobro porabljena milost, obrodi dober sad tudi pri drugih, čeravno na drugi način. Zavoljo tega pomisli kristjan, kar govori sv. apostelj: „Zavoljo tega se sprejemajte mej seboj, kaker je tudi Kristus vas sprejel, Bogu v čast.“ Rim. 15, 7.

XII. Poglavje.

Njen dar prerokovanja in ozdravljanja.

Duše, ketere je Duh Božji z nenavadnimi milostmi v njih lastno posvečenje obsipal, dobe navadno tudi čudovite darove v telesni in dušni blager drugih in v poveličanje sv. cerkve.

Da je bila naša sveta devica tudi v tej zadevi močno odlikovana, sledi vže iz tega, kar smo do sedaj povedali. Vender imamo še mnogo povedati. Opomnimo naj poprej, da se je tudi pri teh darovih, kateri sami na sebi niso nobena čednost in zarad tega tudi ne zasluživni, pokazala njena velika čednost s tem, da se ona zarad njih ni nič prevzela in se tudi v tej zadevi popolnoma povergla svojemu dušnemu vodniku, spovedniku.

Glede daru prerokovanja imamo mnogo terdno spričanih zgledov, da je ona skrite, prihodnje reči določno naprej povedala. Važno je spričevalo kardinalja pl. Rota, knezoškofa konštanskega.

Ko je ta pobožni škof l. 1770 obiskal grob služabnice božje je vpričo sester in mnogo duhovnikov povedal, da mu je ranjka v življenju mnogo prihodnjih reči povedala, ki so se natanko spolnile.

Sestra Konstantina Leder je imela l. 1742 serčno vodenico, vendar se je mogla še vdeleževati skupnih pobožnosti in zdelo se je, da ni nobene nevarnosti. 31. marca na vse zgodaj pa ji reče Krescencija, ki je bila takrat prednjica, naj se pripravi na smert in prejme tudi zakrament poslednjega olja. Bolnica je bila vsa osupnjena, ker ni prav nič čutila, da bi se bila bolezen kaj pohujšala; vendar je verjela svoji prednjici, se pobožno vdeležila sv. maše, šla z drugimi sestrami vred k sv. spovedi k p. Januarju Majer, društva Jesusovega, in ga prosila za svete zakramente za vmirajoče, ketere ji je ta tudi podelil.

Drugo jutro je bila zopet pri sv. maši in se le na povelje prednjice potem vlegla v posteljo. Strežnici je bilo vkazano, da je tudi en trenutek ne sme zapustiti. Ob eni popoldne bolnico bolezen se vso silo napade in precej na to vmerje.

Leta 1737 je sestra Barbara Net vže skoraj vmirala. Sestre strežnice so tedaj se zvončkom pozvonile, da bi se sestre zbrale in molile za vmirajočo. M. Barbara Kining in Gabrijela Merc ste z družimi sestrami hitele k bolnici. Ko ste šle po koru, ste našle M. Krescencijo v molitvi. Prosile ste jo dovoljenja, da bi smeli iti k vmirajoči; bile ste namreč še novinki. Toda ta jima je odgovorila: „Le idite mirno nazaj; M. Barbara zdaj še ne bo vmerla, temuč o peti uri“. In res, ko je ura bila pet, je sestra vmerla.

Sestri M. Benedikti Pec je povedala, da bo dobila bolezen, zaradi ketere bo morala biti ločena od drugih sester. Tako se je tudi zgodilo l. 1749. L. 1731, 23. februarja je Krescencija srečala sestro M. Koleto Grebel na stopnjicah ter ji rekla, naj se berž pripravi na smert, ker je vže zadnji čas. Sestra, ki je bila prav zdrava, ni hotela verjeti. Pa še tisti večer ji je pri večerji slabo prišlo; šla je iz obednice in pred vrati jo zadene mertvoud, da zgubi zavest. Z raznimi pripomočki so jo spravile sestre toliko k sebi, da je mogla dobiti sv. odvezo in sv. poslednje olje; deset ur potem je vmerla. Enako je naznanila bližnjo smert p. Ferdinandu Tropper, iz družbe Jezusove, in svoji sestri Regini je povedala, da bo drugi dan predpoldnem ljubljeni oče vmerl, kaker tudi uro, kedaj bo vmerl njen mož Jožef Hajurik. Vse se je natančno tako zgodilo.

Pogostokrat je sestram povedala smert kakih oseb, ki so bile daleč oddaljene in sicer ob ravno tisti uri, tako npr. smert njenega prejšnjega spovednika p. Ignacija Lieb, iz društva Jezusovega. Sestro M. Bernardino Gast je silno razburjal nezmeren

strah pred smertjo. Krescencija ji je povedala, da bo ta skušnjava terpela skoraj do njene smerti, malo pred smertjo pa se bo spremenila v najslajši mir. Začetka avgusta l. 1713 je skušnjava kar naenkrat prenehala in sestra je kar hrepenela po smerti. Enajstega avgusta je smehljaje se in nepopisljivo vesela vmerla v pričujočnosti patra Ota.

Janez Baptist Benedikt je po končanih šolah terdno sklenil stopiti v vojaški stan. Na svojem popotovanju je obiskal Krescencijo ter ji povedal svoj sklep. Smehljaje mu je ona povedala, da ne bo nikedar posvetni vojak, temuč duhovni. Neveren je zmajal z glavo. Vender, ne dolgo potem, je stopil v red jezuitov, postal duhovnik in profesor ter svojemu učencu dr. Jožefu Majhelbeku večkrat povedal to čudovito prerokovanje.

Takih in enakih prerokovanj je še mnogo.

Ko je bila Krescencija še učiteljica novinek, je večkrat rekla svojim gojenkam: „Ve se zdaj ne zmenite veliko za to, kar vam govorim; pa prišel bo čas, ko boste vse moje besede zbirale“.

Nihče ni takrat razumel teh besed; pa spolnile so se po njeni smerti, ko so sestre pri preiskavi zaradi razglašenja za blaženo vse spomine in nauke Krescencijine skerbno zbirale.

Ta veliki dar božji ji je večkrat razodel skrite reči sedanjosti. Večkrat se je zgodilo, da je osebam, ki so prišle k njej iskat dobrega sveta, naprej povedala, kaj žele, kaj se je v tisti zadevi vže zgodilo in kaj se mora še storiti. Da je pogostokrat previdno in ljubeznivo razodela sestram skrivnosti njih serca, smo vže povedali.

Čudovito moč njene priprošnje spričuje mnogo zgledov tudi glede čudežnega ozdravljenja bolnikov. Iz urednih spisov, ki zadevajo njeno razglašenje za blaženo, hočemo povedati le neketere.

Frančišek Jožef Krautman (ali Krajtman) iz Kavfbajrena, edini sin neke vdove, je bil smertno nevarno bolan. Žalostna mati se oberne do prednjice Krescencije. Ob tisti uri, ko je ta začela zanj moliti, se mu je hitro zboljšalo in kmalu je ozdravel.

Petletni otrok učitelja v Stetenu je bil od rojstva ves zrašččen in oterpnjen na rokah in uogah. Zdravniki niso mogli nič pomagati. Mati, Marija Zatel, se zateče h Krescenciji, ketera ji obljubi za otroka moliti in ji da nekoliko blagoslovljenega olja in košček papirja, na katerem je bila natisnjena čerka T kot zna-

menje sv. križa. Čez tri dni je mogel otrok hoditi in je imel zdrave in terdne ude.

Gospa Ana Antonija Rotija pl. Papus je imela dolgo časa raka na persih, ki jo je vedno bolj razjedal. Ker je bila vsa zdravniška pomoč zastonj, bolečine pa vedno bolj neznosne, se je l. 1733 obernila do Krescencije, ki ji je dala le nekdanj blagoslovljenega olja. Bolezen je kar v hipu zginila. Ozdravljena je lastno-ročno popisala svoje čudežno ozdravljenje.

Pri neki pivovarni v Kaufbajrenu je nastal velik požar, tako da je bilo vse mesto v nevarnosti. Meščani so prosili Krescencijo, naj moli za mesto, kar je ona tudi z veliko gorečnostjo storila. Ogenj je kar naenkrat vgasnil. Luteranci in katoličani so pripoznali nadnaravno pomoč in pripisovali čudežno rešitev mesta goreči molitvi Krescencijini.

Ot pripoveduje tudi o ozdravljenju nekega Jožefa Filcer iz Fisena, katero se je še l. 1739 zgodilo. Tri mesece je ležal smertno bolan in zdravniki so bili vže obupali nad njim. Kaker hitro pa je dobil od Krescencije nekoliko blagoslovljenih reči, je v trenutku ozdravel.

Dar čudežev, ki ga je Gospod obljubil tistim, ki vanj verujejo, ni v sv. cerkvi nikoli popolnoma zginil. Čudeži so se godili v vsakem stoletji, čeravno ne v enaki meri. Nevernik in brezverec se ne zmeni za ta dela božja, da bi prišel k resnici, in to je njegov greh in poguba. Varuj se, kristijan, napuha, ki bolj ko vsaka druga strast zatemni duha in stori, da ima oči za videti in vender ne vidi. Vzrok te nevere nam je povedal Gospod z besedami: „Kako morete vi verovati, ki eden pri drugem časti iščete, in časti, ketera je od samega Boga, ne iščete?“ Jan. 5, 44.

O vesoljnem shodu tretjerednikov frančiškanskih v Rimu, od 22. do 26. septembra 1900.

K vesoljnemu shodu tretjega reda se je zbralo v Rimu od vseh krajev sveta do sedemnajst tisoč tretjerednikov; mej njimi škofje, mašniki in mnogi znameniti možje svetovnega stanu. Sveti oče so jih pozdravili s pismom, ki smo ga v slovenščini prinesli v zadnjem zvezku. Glavne ali skupne seje so bile, kaker smo že

tudi povedali, v lepi, veliki cerkvi sv. Andreja imenovani „a Valle“. Perve seje 22. septembra ob štirih popoldne se je vdeležilo razen kardinalja predsednika Vivés y Tuto, še šest drugih kardinaljev, več redovnikov iz drugih redov, zlasti pa z generaljnimi ministri vred mnogo bratov pervega in mašnikov tretjega reda sv. Frančiška. Tretjerednikov svetovnega stanu pa je bilo neizmerno število, mej njimi mnogo odličnih gospodov in gospê. Še nigdar se ni pokazal tretji red v taki moči in sijajnosti kakor pri tej priliki.

Zbor se je odperl s poklicanjem svetega Duha; potem je prvi govoril kardinalj predsednik, priporočevaje podložnost in češčenje do svetega očeta, pokorščino in spoštovanje do škofov, edinost in soglasje mej udi reda, delavno ljubezen do vbozih in nesrečnih, sklenjeno s ponižnostjo. Za njim so nagovorili zbrane drugi znameniti govorniki; potem so se ustanovili odbori za razne jezike.

Naslednje dni se je v posameznih odborih resno prevdarjalo, kaki bi bili najpripravniji pomočki, da se tretji red v teh časih bolj in bolj razširi. Vsi so bili v tem edini, da je namen tretjega reda ta, da naj v njem in po njem duše napredujejo v evangeljskih čednostih in mir in ljubezen z besedo in dejanjem razširjujejo mej ljudi. Zlágali so se tudi v tem, da ni smeti spreminjati tega namena, ali da tretji red sv. Frančiška nima postati nekaka šola sociologije, kakor se imenuje, to je nauka o pravi uredbi človeškega društva, dasiravno ni prepovedano posameznim tretjerednikom preiskovati, kar se tiče prave razdelitve pozemeljskih dobrot in polajševati življenje nesrečnim s pomočki primernimi pravici in ljubezni.

Dne 24. imenovanega mesca je predložil prevzorni predsednik, naj bi se povabil za drugi dan k skupni seji shoda prečastiti vesoljni predstojnik pridigarskega reda, da se poljub mej svetima Dominikom in Frančiškom mej njijunimi sinovi slovesno ponovi. Predlog se je z enodušnim ploskanjem sprejel in povabilo precej berzobjavno zveršilo.

Drugi dan so prišli k seji prečastiti pater vesoljni predstojnik in nekoliko drugih patrov reda sv. Dominika, ki so skupaj s frančiškani peli o podobnih prilikah navadno antifono ali predpevek: „Apostoljski Dominik in serafinski Frančišek, ona sta nas učila postavo tvojo, Gospod!“ in nato so se mej splošnim ploskanjem objeli in poljubili.

Potem se je sestavilo pismo na svetega očeta Leona XIII., ki je tako :

Preblaženi oče !

Mi, svetega Frančiška Asiškega sinovi na vesoljnem shodu v rimkem mestu to sveto leto po božji previdnosti srečno zbrani, smo imeli pred vsem za svojo dolžnost pred Vašimi nogami izraziti čutila otroške ljubezni in z dostojnim spoštovanjem svojega ljubljenega očeta prositi lepo, da bi trudu in prizadevanju našega shoda od prvega začetka pomoč in razsvitljenje preskerbeti ter svoj apostoljski blagoslov podeliti ne odrekli. In upanje nas ni motilo, ker nam je Vaša svetost ne le apostoljski blagoslov dobrotno podelila, temuč tudi blagovolila prelepo pismo na nas napisati, polnomodrih nasvetov, na katero smo se vestno ozirali pri vseh delih našega shoda. Otroška ljubezen, ki je nad frančiškanskim zarodom vedno svetila v zgled, je zlasti te dni kar najlepše zažarela, ko smo zbrani k posvetovanju o zadevah tretjega reda, vsi v to obernili pogled, da bi nasledniku sv. Petra, bodisi velečemu, bodisi svetujočemu, v vsem bili ponižno poslušni. Tako smo brez težave po Vašem navodu sprevideli, da je pravi namen tretjega reda v tem, da bi mogli udje po vaji v kerščanskih čednostih priti do tiste popolnosti, po kateri bi se pravi učenci Kristusovi imenovali in bi tudi bili.

Ker pa ima naša zastava sè zlatimi čerkami zapisano : „Ne samim sebi živeti, temuč drugim koristiti“, zato je šlo naše prizadevanje dalje, namreč, da bi se v Jezusu Kristusu vse prenovilo ; in zato smo za rešenje človeške družbe v evangeliju iskali luči, da bi duhove zavernili na pot miru, in iz ljubezni Kristusove smo zajeli čudovito moč, geniti človeška serca, da naj tudi v posvetnih opravkih, ki so zapleteni vanje, „tega, kar je zgoraj, iščejo, to, kar je zgoraj, v mislih imajo, ne kar je na zemlji“.

Vender se glede tega na našem shodu nismo ničesar novega lotili; Vi namreč, preblaženi oče, učitelj in vodnik naš, ste nas opomnili v mnogih važnih pismih (Auspicato od 17. sept. 1882, Misericors Dei Filius od 29. majnika 1883, Humanum Genus od 20. aprilja 1884) in v prekrasnem pismu našem vesoljnemu shodu pri tej priliki podanem, kaj je po naravi tretjega reda storiti, kaj opustiti. To edino smo si prizadevali doseči, da bi po okoliščinah časov in krajev Vaše predpise, opomine in svete natančniše dopolnjevali. Pomočke smo si izmislili, da bi tovarišstvo tretjerednikov mej vse človeške stanove obilniše razširili ko nevsehljiv studenec premnogih dobrot. Za bolezn, ki tlačijo posameznika, družino in družbo, smo skušali, da bi se rabilo za vsako svoje zdravilo v evangelijskih čednostih. Šolam in strankam, ki tu in tam tudi katoličanov duhove na razne strani vlečejo, se ne zapisujemo nobeni, temuč v vsem želimo dopolniti resnico v ljubezni in ljubezen v resnici, kaker se spodobi sinovom, ki se ponašajo z imenom asiškega očaka.

Preslavni red svetega Dominika smo prijateljsko pozdravili in vesoljnega predstojnika in druge njegovega reda ob enem z drugimi redovnimi možmi k našem shodu povabili, da se staro prijateljstvo mej vstanoviteljema obeh redov mej njiju sinovi zverši, kar se je z enodušnim priterjenjem shoda zgodilo. Pri tej priliki dajemo Vaši svetosti najvišjo hvalo iz celega serca za skerb, s katero ste priporočili rožni venec, ki češčenje skupne matere tolikanj širi in poterjuje.

Želje in sklepe naše, preblaženi oče, dobrotljivo sprejmite; ponižne zahvale za toliko in tolike dobrote sv. Frančiška zarodu skazane ne odklonite in Vaš apostoljski blagoslov v zastavo vsestranske sreče na nas in vse naše blagovoljno izlijte.

(Slede podpisi prevzornega kardinalja Vivésa, prečastitih vesoljnih predstojnikov manjših bratov, konventualjev, kapucinov in reguljarnih tretjerednikov itd.)

Sveti oče so na to pismo tretjerednikom in zlasti predsedniku shoda kardinalju Vivés y Tuto odgovorili tako le;

Ljubljenemu sinovi našemu Jožefu Kalasanciju, sveterimske cerkve dijakonu kardinalju Vivés y Tuto.

Leon papež XIII.

Ljubi sin naš, pozdrav in apostoljski blagoslov! —

S kakim srcem in duhom smo spremljali shod, ki ga je imel pred malo dnevi v tem mestu tretji frančiškanski red, to si je bilo lahko misliti po tistem pismu, ki smo ga vže naprej pisali skupno na tretjerednike, ki so se sešli. Ko smo torej najprej po tvojem in drugih predsednikov spričevanju in potem po pismu izvedeli srečni konec shoda, smo se jako veselili in veliko upanje se nam je zbudilo, da se bo vstanova frančiškanskih tretjerednikov čedalje bolj širila. Kaj po naši misli k temu zaželenemu razširjanju najbolj pomaga, smo že namignili in zaterdili v omenjenem pismu. Iz mej tistega pa se nam prav zdi zopet priporočiti edinstvo in prizadevanje v vsem in povsod enako deržati postave. Ena postava dela eno telo; če se tista postava derži, ostane telesu moč in sposobnost za delo. Vaša postava pa smo hoteli da bodi ta, ki more povsod popolnoma veljati, dasiravno je razna narava raznih narodov in različne šege. Ker pa je vstanova tretjega reda po namenu serafinskega vstanovnika v to odločena, da se ljubezen božja vlije v človeška serca in če je kje zamerla, zopet oživi, zato naj tretjeredniki sem obernejo ves trud in prizadevanje, da bodo najprej pospeševali čast božjo, potem pa tudi nesrečnim pomagali k zadobljenju večne in, koliker je mogoče, tudi časne sreče. Posebnost časov, ko je živel sveti vstanovnik Frančišek, se naših časov posebnosti bliža iz raznih vzrokov. Ni torej dvojiti, da bodo krasne koristi, ki jih je on dobil iz vaše vstanove, po vašem prizadevanju tudi zdaj izvirale iz nje cerkvi in deržavi. Bog daj tako na priprošnjo Frančiškovo. Mi pa, da prikličemo božjih darov pomoč, apostoljski blagoslov vsem redovom sv. Frančiška z največo ljubeznijo podelimo.

Dano v Rimu pri svetem Petru 4. oktobra 1900 v 23. letu našega papeštva. Leon papež XIII.

Dne 26. septembra so se brale v splošni seji ob osmi uri zjutraj želje in nasveti posameznih odsekov in poterdilo se je vse z enodušnim ploskanjem. Ti nasveti so naslednji:

Poglavje I. O sprejetju in obljubi.

1.) *Razširjevanje.* — Mejnarodni shod tretjerednikov frančiškanskih svetuje, naj se spodbujajo vsi udje katoliških društev, kleriki v semeniščih in mladeniči v katoliških šolah, da se vpišejo v tretji red, vendar ne da bi se skupno vpisavali, da se tako ne vrinejo taki, ki ne bi bili vredni in sposobni.

2.) *Poslušnost papežu.* Kedor prosi za sprejetje, naj se prej popraša, kakih misli je glede svetega očeta papeža.

3.) *Novicijat in skušnja.* Nihče naj se ne sprejme tako, da ne bi ravnatelj prej pozvedeli o poštenju njegovem.

— V polajšanje ravnateljem in tretjerednikom z obljubami in novincem se želi, da bi se po priterjenju patrov generaljev štirih podložnosti sestavil odbor, ki bi zložil priročno knjigo za ravnatelje in tretjerednike z obljubami in katekizem za novince.

— Da se olajša odgoja novincev tretjerednikov in jim vlije duh sv. Frančiška, se želi, naj bi se zanje imele posebne konference to je podučni nagovori in kjer je mogoče naj bi se spodbujali novinci, da bi opravili duhovne vaje pod vodstvom svojih ravnateljev.

— Patrom ravnateljem osamljenih tretjerednikov se priporoča, da bi se držali večje rednosti pri sprejemanju in obljubah, in naznanjali patrom vizitatorjem število sprejetih in obljubivših.

Poglavje II. O načinu življenja.

1.) *Oprava in zabave.* — Na čast božjega odrešenika se priporoča vsem tretjerednikom naj v svojih hišah na odlično mesto denejo podobo križanega, da bodo vsi, ki vstopijo, prešinjeni od duha kerščanske vere, ki tam gospoduje, in se nauče zmirom bolj ljubiti našega Gospoda Jezusa Kristusa.

2.) *Dela pobožnosti.* — Priporoča se posebno:

a) da se po vseh mestih in vaseh vpelje delo vednega čiščenja

presvetega rešnega telesa, ki ima svoj poglavitni sedež v Turinu, ker se mora tretjerednik odlikovati po svoji ljubezni do najsvetejšega zakramenta po zgledu svetega Frančiška in njegovega vrednega sinu sv. Paškaja Bajlonskega.

— Priporoča se tudi ponočno češčenje presvetega rešnega Telesa, kjer je mogoče. Kjer ni mogoče v cerkvi, naj se opravlja doma.

b) Tretjeredniki naj radi spremljajo presveto rešno Telo, ko se nese k bolnikom in naj bodo v tem v zgled in spodbujenje drugim kristijanom.

c) Tretjerednicam se priporoča največa spodobnost v obleki, zlasti ko hočejo pristopiti k svetemu obhajilu.

d) Naravnost se določuje, da naj tretjeredniki ne pripuščajo cvetic pri pogrebih, temuč raji obernejo tisti denar za molitve in svete maše za vmerle.

e) Priporoča se tretjerednikom skerb za male delavce; zlasti mladi vmetalniki naj se postavijo pod obrambo sv. Frančiška, da vmetalnost vnovič od njega sprejme čisto in sveto navdušenje, ki jo je že nekedaj povzdignilo.

f) Shod želi, da bi se trudili tretjeredniki se vso gorečnostjo za versko vzgojo mladine, zlasti otrok preprostega ljudstva, z učenjem katekizma, vstanovljenjem prazniških okrepčevališč in verskih šol. Posebno se priporoča, da bi bili svojim župnikom v pomoč pri podučevanju kerščanskega nauka.

3.) *Časniki.* — Opominjajo se tretjeredniki, naj ne terpe v svojih hišah hudobnih časnikov in slabih povesti (ali romanov) temuč dobre naj naročajo in tudi v očitnih krajih zahtevajo.

— Naj se skerbi, da se v raznih skupščinah vstanove knjižnice, iz katerih se bodo udom knjige posojale na dom.

— Priporočajo se frančiškanski časopisi.

4.) *Dela ljubezni.* — Tretjeredniki naj pospešujejo dela in vstanove kerščanske ljubezni, ki so že vpeljane. Kjer jih pa še ni in se samostojne ne morejo vpeljati, naj se vpeljejo v skupščinah dotičnih krajev.

Neke posebne želje so še te:

a) Naj bi sveta rimska stolica sveto Rožo Viterbsko, italijansko tretjerednico, postavila za sopatrono tretjega reda, njo, delavko. poleg francoskega kralja sv. Ludovika in ogerske kraljičine sv. Elizabete.

b) Naj bi sveti oče poterjili za vselej tiste odpustke, ki so jih že dovolili tretjerednikom za pet let.¹⁾

c) Naj se zverši občno štetje tretjerednikov po celem svetu, ker more to biti koristno za znanstvo in za razširjenje reda.

d) Vse skupščine naj sprejmejo za tretjerednike habit enak po obliki, barvi, suknu itd. in za tretjerednice edinstveno ločilno znamenje. Prečastitim patrom generaljem štirih podložnosti se prepusti, da imenujejo izveršilni odbor, ki ta sklep berž ko mogoče v dejanju izpelje.

e) Naposled se je sklenilo prečastitim patrom generaljem izraziti željo, da bi imenovali za vsako podložnost, to je za vsako vejo reda frančiškanskega, manjše brate, konventualje, kapucine in reguljarne tretjerednike, posebnega vesoljnega komisarja, da bi imel skerb za razne skupščine tretjega reda odvisne od dotične podložnosti. Vesoljnega komisarja naj podpirajo okrajni komisarji za skupščine vsake okrajine ali redovne provincije.“ —

To so torej sklepi vesoljnega shoda tretjerednikov, ki so se sprejeli v poslednji občni seji dne 26. septembra.

Ravno tisti dan o polu dvanajstih so hoteli sveti oče vse zbrane tretjerednike videti in blagosloviti v veliki cerkvi svetega Petra.

V tej cerkvi je bil ob četerti uri popoldne tudi sklep vesoljnega shoda. Slovesno opravilo je imel kardinalj Rampolla, ki je tudi tretjerednik. Naposled se je prebralo posvečenje tretjerednikov presvetemu Sercu Jezusovemu, brezmadežni devici in svetemu Frančišku.

Naslednji dan so pripustili sveti oče k osebному zaslišanju prečastite generaljne ministre z najodličnišimi tretjeredniki. Pri tej priložnosti jim je izročil p. generalj manjših bratov, v svojem in ostalih generaljev imenu, nabrano miloščino. Sv. oče so skoraj sè vsemi posameznimi ljubezniyo govorili in na zadnje spodbujali h gorečnosti za razširjenje tretjega reda, k ponižnosti in drugim čednostim.

¹⁾ Glede neketerih izmej teh odpustkov nam bodi dovoljeno opomniti tukaj predstojnike tretjega reda na spis, ki stoji pod naslovom „Können weltliche Mitglieder des dritten Ordens an der Generalabsolution des ersten Ordens participieren?“ v „Theol.-prakt. Quartalschrift“ 63. Jahrg (1900), 4. Heft. Pisatelj sodi, da ne, in sklepa „es sei besser den Tertiären diese Generalabsolutionen wenigstens vorläufig vorzuenthalten, solange ihr Recht auf diese Participation nicht erwiesen ist, als bei einer eventuellen gegentheiligen Entscheidung cum admiratione et scandalo populi den Rückzug antreten zu müssen“.

Novejša naznanila iz naših misijonov na Kitajskem.

Kaker smo povedali obširniše v prejšnjem tečaju na strani 150 in naslednjih, ima red sv. Frančiška na Kitajskem devet misijonskih škofij ali apostoljskih vikarijatov, enega v deželi Šansi, dva v deželi Šansi, dva v deželi Šantong, tri v deželi Hupé, in enega v deželi Hunan. V sedanjih žalostnih zmešnjavah so se blizu po vseh teh deželah ajdovski Kitajci vzdignili zoper kristijane in zlasti zoper njih evropejske škofe in mašnike, pa tudi celo zoper vboge redovnice. Vže jih je tudi precej kri prelilo za sveto vero, kaker smo nekoliko vže povedali. Tu sestavimo po versti vse, kar je takega iz teh naših misijonov do zdaj znanega.

Severni Šensi.

Naravnost ni od tam nobenega naznanila; vender se je zelo bati, ker se ve, da je bilo v sosednem južnem Šensi mesca julija hudo preganjanje. Dne 5. avgusta je prinesel nekedo v severni Hupé iz severnega Šensi kratko pisemce, ki pravi, da se tam govori o preganjanju in kristijani popravljajo obzidje svojega mesta, ki se straži noč in dan. Ker je velika draginja, so misijonarji vsak dan obsuti z lačnimi.

Severni Šansi.

Dne 22. septembra je prejel p. generalj od apostoljskega vikarja Pekinskega naslednji telegram: „Prečastita Grassi in Fogolla, patra Elija in Teodorik in sedem sester je vmorjenih.“ — Pater Gregor Grassi je bil tam apostoljski vikar ali misijonski škof in pater Fogolla njegov pomožni škof. Kaj natančnega o njiju smerti še ni znano. Mesca aprilja tega leta je pisal p. Fogolla: „Namestni kralj dežele Šantong, preganjavec kristijanov, je prestavljen v našo deželo Šansi in pride brez odlašanja. Kaj bo z nami? Bog nam pomagaj!“ — Strah žalibog ni bil prazen; bati se je celo, da je cvetoči misijon v severnem Šansi, ki je stal naš red mnogo vsakoverstnih žrtev, vničen popolnoma.

Pater Grassi je bil rojen 13. decembra 1833 na Piemontskem. Komaj izpolnivši 15. leto je vstopil v frančiškanski red v bolonjski redovni okrajini. Leta 1860 so ga poslali ko misijo-

narja v Šansi, kjer se je trudil z lepim vspehom 40 let, od leta 1876 nadalje ko pomožni, od leta 1891 ko pravi škof.

P. Frančišek Fogolla je bil rojen 4. oktobra 1839 v Montereio v ligurskih Apeninih, pa se je še otrok preselil se stariši v mesto Parma. Leta 1858 je vstopil v red sv. Frančiška; leta 1866 so ga poslali v misijon v Šansi in pred dvema leti je bil izvoljen in posvečen za pomožnega škofa.

P. Elija Fakkini (Facchini), iz bolonjske škofije, je bil rojen 3. julija 1839; v redu svetega Frančiška je naredil slovesne obljube leta 1862; od leta 1868 je bil jako delaven misijonar v Šansi.

P. Teodorik Balat se je rodil 23. oktobra 1858 v Albijski škofiji na Francoskem. V frančiškanski red je vstopil leta 1880. Ko je francoska vlada razpodila redovnike, je bežal na Angleško, kjer je študiral. Leta 1884 je šel ko misijonar v Šansi, kjer se je vkljub slabemu zdravju odlikoval z apostolsko gorečnostjo in redovnimi čednostmi.

Sestre, ki se omenjajo v telegramu, so frančiškanke misijonarke Marijine: Mati Marija Herminija, prednjica, mej svetom Irma Grivot, rojena leta 1866 v Dižonski škofiji na Francoskem; pred dvema leti je bila skupaj s tovarišicami odešla v misijon; mati Marija od miru, mej svetom Marijana Džulijani, rojena leta 1875 v Bolseni blizu Rima; mati Marija Klara, mej svetom Klelija Nanetti, rojena l. 1872 v ferarski škofiji; tudi njen brat, pater Barnaba iz Kolonije, je misijonar v Šansi; sestra Marija od sv. Justa, mej svetom Ana Moró, francezinja, rojena l. 1866; sestra Marija od sv. Natalije, mej svetom Joana Marija Kergén (Kerguin), rojena l. 1864 na Francoskem; sestra Marija Amandina, mej svetom Pavlina Žeri (Jeuris), rojena l. 1872 v Belgiji; sestra Marija Adolffina, mej svetom Ana Dierks, rojena l. 1869 tudi v Belgiji. V letih krepke mladosti so torej vse te neveste Kristusove dale svoje življenje za svojega ženina.

Južni Šansi.

Tudi iz tega vikarjata imamo le žalostne novice. 10. dan preteklega mesca julija je pisal pater Odorik Timmer namestni generaljni vikarij:

„V sredi mesca junija so se skoraj po vseh krajih vikarjata prilepljali listki, kjer so se spodbadali ajdje, naj pomore evropejce,

požgo cerkve in oropajo kristijane. In ti so storili tako, najprej v mestu Lu-ngan-fu, kjer je naš prečastiti vikarij H o f m a n sezidal škofijo in škofijsko cerkev. Vse je poderto in pograbljeno, tudi hiše vernih popolnoma poplenjene. Potem je ravno taka zadela druge kraje; mnogo manjših kerščanskih selišč je do dobrega oropanih; ajdje vzamejo kristijanom vse, ne le denar, temuč tudi žito, obleko, orodje. Naš škof je z mnogimi kristijani bežal v gore, ali bati se je, ali je mogel srečno vbežati. Kaker je videti, je zanetila preganjanje cesarica in gotovo tudi namestni kralj te dežele, zloglasni In-Sien, ki je že lani, ko je bil poglavar dežele Šantong, ravno tako divjal zoper kristijane. Če Bog kmalu ne pošlje pomoči, bomo pomorjeni vsi, misijonarji in kristijani. Molite za nas brez nehanja!“

Za tem pismom ni prišlo več nobeno naznanilo iz te dežele; Bog daj, da bi se ne bilo vresničilo, česar se je bilo bati.

Severni Šantong.

Namestni kralj je izpodil apostoljskega vikarja patra P e t r a P a v l a d e M á r k i se vsemi evropejskimi misijonarji. Dne 16. in 18. julija je pisal v Rim p. generaljnemu ministru iz pristanišča Čé-fu, kjer je našel pribežališče :

„Hudega je čez nas prišlo več ko imam las na glavi. Preganjanje se je začelo skoraj po vsem kitajskem cesarstvu. Vže eno leto in delj smo terpeli v mojem vikarijatu zalezovanje vpornikov in nadležnosti; podertije so se pomnožile in nobene škode ni hotela do zdaj kitajska vlada popraviti. Zdaj je tudi naše hiše zasedla in kaj se je zgodilo ž njimi, ne vemo. Sè vsemi mojimi sobrati evropejci in neketerimi domačimi mašniki smo vbežali k prečastitemu gospodu Cezariju Šang, ki nas je sprejel z bratovsko dobrotljivostjo. Ali ker ne najdemo varnosti, pojdemo jutri s patroma Pijem in Rafaeljem v Cin-tov; ostali evropejski patri se bodo odpravili ob enem z dvema lajikoma v Sveto Deželo, dokler se verne mir. Molite za nas in za vboge ovčice, ki morajo tavati brez pastirja.“

Vshodni Šantong.

Prečastiti gospod Cezarij Šang, apostoljski vikarij v s h o d n e g a Š a n t o n g je pisal iz pristanišča Čefú 11. julija :

„— Patri misijonarji so iz Cing-čen-fú pregnani; seminaristi so se odposlali k svojim družinam; sirotki so se razšli. Bežeče

sobrate iz severnega Šantonga sem prijazno sprejel in tudi druge misijonarje, ki so prišli iz raznih vikarijatov.“

Dne 19. tistega mesca je dostavil: „Vsi naši misijonarji so pregnani sè silo, razen patra Evgenija, ki je ostal skrit pri neki kerščanski družini. Prišli so k meni in jutri se vernejo štirje na Francosko. Ena sama sirotišnica je ostala odperta v Ku-elj-bú. Seminariste smo sklicali v Čefú.“

Zapadno-severni Hupé.

P. Modest Everarts, namestni generaljni vikarij je pisal 27. julija 1900 generaljnemu ministru v Rim :

„— Že eu mesec sem smo v nevarnosti; vsak dan se širijo govorice, da se imajo cerkve požgati, hiše misijonarjev in kristijanov podreti, misijonarji pomoriti. Ker že tri mesce ni bilo dežja, imamo sušo; to daje ajdom priliko k napadom na kristijane. V Sing-jang-fú je misijonska hiša poderta; ravno tako v Pě-šan misijonska hiša in hiše kristijanov požgane; tamkajšni vbogi kristijani morajo tavati semtertja brez strehe in brez hrane. V Hun-kja-lú je požgana kapela in misijonska hiša, kerščanske hiše oropane. V Pin-lin-tjen je poderta šola in misijonska hiša in kristijani nadlegovani. Celo kerščansko selo Jang-kan je poderto, požgana kapela, misijonska hiša in čez 50 kerščanskih hiš. Gotovo nas boli toliko nesreč, ali še večí strah pretresa naša serca, ker se bojimo, da bodo zaradi čedalje večih britkosti mnogi na novo spreobrnjeni prišli v nevarnost, da zgubijo vero. Te dni sta se poslala po naredbi škofovi dva nova misijonarja, patra Norbert Lella in Frančišek Lutsi (Luzzi), zavoljo previdnosti, v Han-ku, ker še ne znata kitajskega jezika in bi jih bilo zato težje rešiti. Žalostnega stanja kitajskega cesarstva in misijonov ne bo prej konec, dokler se ne poravnajo stvari z evropejskimi državami. Pomagaj nam Bog po pomnoženih molitvah, da ostanemo v svojem misijonu, dokler bo on hotel, ali dokler sprejme daritev našega življenja, katero, dasi nevredni, vender radi damo za zveličanje duš Kitajcev.“

Južni Hupé.

Tukaj je zdaj škof prečastiti pater Teotim Verháger, naslednik prečastitega p. Kristijansa. Do 16. julija je bilo tu še vse mirno. Novejšega naznanila ni.

Vshodni Hupé.

Od tod je pisal apostoljski vikarij pater Epifanij Karlasár (Carlassare) patru generalju dne 3. avgusta :

„— Malo kerščansko selo Tung-šan v severnem delu je oplenjeno. Misijonar in kristijani so bežali v gore in se tako rešili iz smertne nevarnosti. V južnem delu vikarijata se je zgodila večja škoda. V kraju Ci-čeu je požgana cerkev, misijonska hiša, sirotišnica in dve hiši katehumenov (ki so se pripravljali na sveti kerst). Patri misijonarji so se rešili. Namestni kralj je videti kaker bi nas branil. Ali prosite Boga, da nam pomore v preganjanju, da se odstrani od naših kristijanov nevarnost odpada.

Južni Hunán.

Že v 7. zvezku smo naznanili vmor škofa Fantozatija in treh mašnikov. Zdaj imamo gotoviša naznanila, ki pa ne govorijo več o patru Štefanu iz Santerama ko vmorjenem, temuč da je ta misijonar rešen. Dne 19. julija piše pater Epifanij Karlasár :

„Ker morebiti sobratom hunanskega vikarijata ni mogoče, hitim jaz naznaniti žalostne novice. V začetku tega mesca je ljudstvo po namigavanju oblastnikov nenadoma naskočilo misijonsko hišo prevzvišenega škofa Antonina Fantozatija. Škof ni bil doma. Napadavci so vgrabili ali pa pokončali, kar koli so našli; patra Cezidija iz Fose so vmorili, patra Kvirina Henflinga pa ranili, nekateri dobrotniki so mu rešili življenje. Sirotnico, kjer je bilo okoli tri sto deklic, so zažgali. Deklic je nekoliko ušlo; druge so ali vjeli in prodali ali so pa zgorele. Potem so požgali hiše kristijanom. Ko se je to naznanilo škofu, se je hotel verniti s patrom Jožefom Gambarom iz Galijate, pa ko se je bližal mestu Hen-ču-fú, so prijeli oba in vmorili s toliko grozovitostjo, da le spomin na to terga naša serca.“

Iz drugega pisma vemo, da so patri Mihaelj Marija, Jeremija Pedroni, Štefan Sette iz Santerama (ki se je prej reklo, da je vmorjen) in Bonaventura Skjavo (Schiavo) ušli preteči nevarnosti ter vbežali v Honkong.

O marterništvu škofa Antonina Fantozatija in dveh mašnikov patra Jožefa Gambaro in patra Cezidija Perelli je pisal pater Kvirin Henfling iz Kantona dne 23. avgusta t. l. patru generalju naslednje pismo :

Prečastiti pater!

Najberž ste vže prejeli žalostno sporočilo o vmoru prečastitega gospoda Fantozatija in dveh tovarišev marternikov. Da jaz o tem pozneje kakor bi bilo primerno pišem, to je zato, ker sem bil o preganjanju, ki je vničilo frančiškanski misijon južnega Hunana, mesec dni skrit mej nevarnostmi in podertijami, da nisem mogel v dotiko z oddaljenimi ne z besedo ne s pismom. Ker nas je naposled po previdnosti božji skupaj z meno pet tovarišev ušlo, Vam mislim poslati to pismo iz hiše prokuratorja v Han-kou, kamer sem prišel pred malo časom.

Ker so dokumenti škofijskega arhiva v Hen-ču-fu pogoreli, ne morem sestavljati nekrologija (mertvopisa) škofa Fantozatija, in patrov Jožefa in Cezidija. Le o vmoru hočem govoriti resnici primerno. Ko se je preganjanje začelo, je bil prečastiti gospod Fantozati že dva mesca zavoljo vizitacije daleč proč od škofovske hiše. Od Hen-ču-fu je bil oddaljen tri dni hoda, ko me je opomnil odposlanec oblastnikov, da smo naš misijon, škof in ostali evropejski mašniki v največi nevarnosti, gospodje da nas in naših reči ne morejo braniti, jaz naj vse berž naznanim škofu, da pride domov in vse vpravna glede varnosti svoje in svojih ljudi, itd. Dasiravno temu ponočnemu odposlancu nisem popolnoma verjel, vender sem zgodaj zjutraj pismo pisal škofu o tem, kar sem slišal; ali on je mislil, da naznanilo ni resnično, zato se ni zmenil dosti zanje ter je ostal v Ša-mo-kjao mej novimi kristijani, ki so se ravno lotili, da bodo vnovič sezidali kapelo, ki so jo bili pagani lansko leto poderli.

Ali 4. julija o poldne, 10 ur po naznanilu oblastnikovem napade naenkrat truma zaverženih ljudi škofovsko hišo, kjer sem, mej tem ko škofa ni bilo doma, jaz prebival z dvema kitajskima patroma. Tiste dni je bil pri nas pa tudi pater Cezidij iz Fose, vernivši se sè svojega misijona oddaljenega 3 milje. Kitajska patra sta lehko ušla iz hiše, ne da bi bili drugi opazili; p. Cezidij in jaz pa sva komaj imela časa, da sva se vmeknila v svoje celice zapervši vrata in okna. Tam sva bila skrita dve uri; mej tem je bilo vpitje in kričanje: „Poginejo naj evropejci!“ In že so bili začeli podirati cerkev. V smertni nevarnosti sva bila; ni nama ostajalo družega ko pripraviti se na smert, na marterništvo, na venec..., venec, ki ga je dosegel pater Cezidij, meni ga je vgrabila osoda. Komaj sva dala odvezo eden drugemu ter se poljubila poslednji krat, ko se vdero vrata in okna in tu sva smerti

v rokah! Pred svojima žertvama so kervoločniki kaker vstrašeni nekaj trenutkov obstali, tako da sva mogla oba priti v vežo hiše; tam mi je tovariš zginil izpred oči. Kaker se mi zdi, se je hotel rešiti skozi vrata služabnikov, ki jih je pa po nesreči našel zaperta. Pri tistih vratih so ga dobili rabeljni, dvakrat ga prebodli sè sulico in pobili do smerti. Truplo so zavili v slamo in sežgali v pepel, razen noge, ki so jo, kaker se sliši, kristijani pokopali v zemljo.

Kar se mene tiče, bi bil gotovo dušo izdihnil v veži, ko so me s pestmi in kamenji tolkli divjaki, da mi nista prišla na pomoč dva pogumna kristijana in nekoliko paganskih delavcev, ki so me z nevarnostjo življenja spravili do misijona Pe-hian, keterega predstojnik je bil pater Jeremija Pedroni, oddaljenega 15 kilometrov. Pa od tam sem šel dalje brez pomude, da ne pridem, spet v roke rabeljnom.

Mej tem so pri Hen-ču-fu škofovsko cerkev in hišo, sirotnico sv. detinstva in vse hiše kristijanov oropali, požgali in poderli. Okoli 200 sirot, ki se jim je dovolilo vun iti, preden se hiša zažge, je padlo v roke prekanjenim divjakom.

Drugi dan je prečastiti gospod Fantozati v Ša-mo-kjao zvedel mnogo tega, kar se je zgodilo, in 4. julija se je odpravil po ladji s patrom Jožefom Gambarom na pot proti mestu Hen-ču-fu, kjer je upal, da ga bodo oblastniki varovali. Ali upanje se ni vresničilo. Ko se je ladja približala bregu imenovanega mesta, so jo obsule druge ladje polne ljudi po kervi dehtečih. Ti so škofa, ko je hotel stopiti na suho, zgrabili, slekli in s palico tolkli po glavi, da je padel kaker mertev. Potem so ga vzdignili in topli ob enem s patrom Jožefom tolikanj, kaker komaj more človek prebiti. Dobri pater Jožef je čez dve uri izdihnil dušo; škof pa, mož že šestdesetih let, je štiri ure v nezaslišanih martrah zderžal smertni boj. Najprej so mu izderli oči, potem so mu na kosce zrezali persi in polomili ude; ker pa duša še zmirom ni zapustila tolikanj razmesarjenega telesa, so naposled tako grozovito kaker nesramno skozi in skozi ga s kolom prederli in vmorili.

Tukaj, prečastiti pater, sklenem pripovedovanje, ki mi ponavlja neizrekljivo bolečino. Brez dvojbe vpiše zdaj serafinski red tri druge svoje sinove v število marternikov, južni Hunan dobi skupaj z blaženim Janezom iz Triore (letos mej zveličane prištetim) štiri zaščitnike; ali naša misijonska škofija je vničena popolnoma. Zakaj ostali evropejski misijonarji so pregnani; do-

mača duhovščina ne zadostuje; verniki, nadlegovani zlasti glede premoženja, so v nevarnosti odpada; cerkve naposled in misijonske hiše, sirotnice, šole itd. so poderte.

V teh žalostnih okoliščinah, ko ne gre le za pripovedovanje naših bolečin, temuč za večno zveličanje 5 tisoč kristijanov, brez nehanja milo prosim najsvetejše serce Jezusovo, da vstavi toliko hudega in odverne preteče nesreče od Hunana . . .

Ponižni in pokorni sin
brat Kvirin Henfling, r. m. b.

Življenje častitljivega Simona Filipoviča, Bošnjaka, mašnika prvega reda sv. Frančiška.

P. H. R.

XVII. POGlavJE.

O pobožnosti čast. Filipoviča do raznih svetnikov.

Čast. Filipoviču so pobožni stariši vže zgodaj vcepili v dušo češčenje do svetnikov, izvoljenih prijatelov božjih, zmirom cve-točih v sveti katoliški Cerkvi, nam v pomoč in spodbudo.

Častil je pa on posebno sv. aposteljna Filipa, čiger ime mu je bilo dano pri sv. kerstu, in sv. Simona, čiger ime je prejel pri vstopu v red manjših bratov. Priporočeval se jima je serčno vsako jutro in vsak večer.

Veliko čast in ljubezen je imel do sv. očeta Frančiška, ke-terega si je prizadeval posnemati v vsaki čednosti.

Častil je tudi deviškega ženina Marijinega, sv. Jožefa, za-vevnika katoliških redov, zgled vsacega redovnika. Saj je sv. Jožef živel v vednem vboštvu, v čistosti in v pokorščini do svo-jega božjega rejenca in deviške zaročnice.

Posnemajmo tudi mi častitljivega Filipoviča v tej toliko koristni čednosti, ketera, kaker vsaka druga, ima svoj temelj v sami nator.

Ako si vsak človek želi prijatelov, s katerimi more občevati, in od katerih biti v sili potolažen, koliko več nam je potrebno imeti pravih prijatelov v nebesih, kateri nam morejo pomagati in nam tudi v resnici veliko pomagajo!

XVIII. POGLAVJE.

Čast. Filipoviča pobožnost do vbozih duš v vicah.

Ako si vže tako ne moremo misliti kristijana, kateri ne bi molil in sploh storil kaj dobrega za vboge duše v vicah, se ne bomo nič čudili, ako je bil naš Filipovič velik pomočnik zadnjega rešenja toliko želečim dušam.

Po njegovi smerti so našli listek, ne katerem je bilo to le napisano: „Keder gledam nebo, se spominjam raja; keder gledam na zemljo, se spomnim na pekel, kjer se zmirom terpi, brez trenutka miru; keder vidim samostan, se spomnim ne vice. P. Simon Filipovič“.

Iz teh besed je razvidno, da je on večkrat mislil na vice, akoravno nam ni znano, zakaj je on rabil to pripodobo.

Jako verjetno, da je čast. Filipovič vsa dobra dela daroval za nje, da je namreč storil „junaško djanje“, vpeljano mej razne pobožne vaje od teatinca p. Gasperja Olidena.

Njegovi spovedniki so namreč pričali, da je z njih dovoljenjem daroval dušam v vicah zasluženja spokornih djanj, kaker, cilicijev, bičanja i. t. d.

Od druge strani je pa na njih priprošnje prejemal mnogo milosti; zato vidimo, da je bil prepričanja mnogih učenih in svetih, kateri pravijo, da duše v vicah sebi se ve da ne morejo pomagati, nam pa da pomagajo, ako se jim priporočamo.

Sicer je to prepričanje v sv. cerkvi jako razširjeno, tako, da se v mnogih deželah sploh vsak rad priporoča dušam v vicah, in dostikrat se v resnici na njih prošnje zadobijo izredne milosti.

XIX. POGLAVJE.

Čast. Filipoviča ljubezen do bližnjega.

Kar je čast. Simon gorel ljubezni do Boga, je vže to znamenje, da je imel velikó ljubezen do bližnjega.

V svojem bližnjem je on videl brata, ker vsi smo sinovi

enega očeta, vstvarjeni za en cilj, zato je tudi on drugim želel dobro kakor sebi.

Kako djanjsko ljubezen do bližnjega je imel še ko je bil v Bosni, smo vže videli; tukaj, v „ritiru“, je pa skerbel z besedo in sè zgledom koristiti svojim bližnjim.

Prizadeval si je užgati ljubezen do Boga v vsakem sercu; z besedo in z djanjem je vsacega spodbujal k zaničevanju tega sveta in k povzdigovanju serca k nebeškim, neminljivim lepotam.

Njegove ljubljene besede: „Sursum korda“, s katerimi je pogostoma nagovarjal svoje sobrate, so pomenile, da jim on želi, da bi Bogu zvesto služili in enkrat od njega zadobili večno plačilo v nebesih.

Z besedo in zgledom je on dosti dobrega storil svojemu bližnjemu, ali imel je sočutje do njega tudi v telesnih potrebah, in mnogim je pomagal.

Ker ga je vsa okolica častila ko svetnika, so posebno matere nosile bolne otroke k njemu, da jih ozdravi. In kolikim je on obrisal kervave solze, ozdravljajoč z blagoslovljeno vodo, in pokladanjem roke mnoge bolne otroke, katerih eden je še leta 1890 živel.

Po šegi bosanskih in daljmatinskih frančiškanov je on bežnim prav rad dajal tako imenovane „zápise“, namreč listke, na katerih je bilo zapisano: „Mogočnost Boga Očeta, Modrost Boga Sinu in moč sv. Duha“, v ketere je zavijal košččke blagoslovljenih svečic velike sobote (triangulum).

Te „zápise“ je pobožno ljudstvo jako rado nosilo pri sebi, in mnogo milosti po njih dobilo.

Ljubezen čast. Filipoviča je bila sploh tako velika, da obena oseba, katera je k njemu pribežala v kaki potrebi ali stiski, ni šla proč brez pomoči ali vsaj velike tolažbe. (Konec prih.)

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje 3. reda skupščine goriške: Terezija (Magdalena) Jug od Sv. Lucije; kobiljeglavske: Andrej (Frančišek) Abram iz Kobiljeglave; mariborske: preč. gosp. Anton Pučko, župnik na Polenšaku, preč. g. Jernej Ciringer, vpokojen župnik žusenski, † v Slivnici pri Mariboru, č. šolska sestra Marija Antonija Plemenitaš

v Mariboru, gospa Adela Pretzlik, roj. Mühlfellner, iz Veržeja, † v Gradcu, Neža Stermšek iz Ptuja, Kunigunda Peklar, Helena Mestinšek in Ana Rajšp iz Maribora, Jera Murk in Marjeta Veršič od Sv. Marjete niže Ptuja, Julijana Polič od Sv. Marjete ob Pesnici, Alojzija Mikl iz Slivnice, Marija Ozmec in Anton Erhartič od Sv. Lenarta pri Veliki nedelji, Helena Kuster in Rozalija Kostanjevec iz Ormoža, Neža Kumer, Neža Erhartič, Marjeta Salar in Marija Stagar od Velike nedelje, Frančiška Rakovec iz Jarenine, Marija Ačko iz Gornje Polskave, Ana Peršuh iz Cirkovic; n a z a r e š k e: Jurij Anton Matjaš, Janez Anton Vodovnik, Ana Elizabeta Krefelj, Ana Neža Hiceljberger, Marija Elizabeta Koren, Barbara Katarina Svet, Frančiška Elizabeta Brišnik, Helena Neža Kurej, Jozefa Elizabeta Mehtik, Marija Frančiška Flere, Marija Magdalena Jan, Marjeta Elizabeta Hribernik, Marija Antonija Žibrat, Elizabeta Antonija Silovšek, Terezija Ana Ogovšek, Helena Marija Vošnjak; t r o j i š k e: Franc Najdek, Ana Rošker in Gera Rola od Sv. Ane, Ana Šalamun, † pri Sv. Antonu, in Jožef Petek od Sv. Andraža, Marjeta Koder, Marija Krambergar, Marija Gajser in Marija Senekovič od Sv. Benedikta, Terezija Bračak, † ko vsmiljena sestra na Kranjskem, Neža Muršec, Gera Gomilšak, Gera Simonič (po smerti svojih starišev bratom in sestram 12 let gospodinja, pridna deklina in 8 let pridna žena v Bišu), Ana Bombek iz Cmureka, Terezija Poljak, Marija Vajs in Antonija Zadavec, omožena Močnik, od Kapele, Elizabeta Hervat od Sv. Lenarta pri Veliki nedelji, Marija Krambergar, Marija Tomažič, Ana Sekol († pri Sv. Barbari) in Marija Grozl od Sv. Lenarta v Slov. gor., Ivana Kocijan in Elizabeta Seršič od Sv. Jurija v Slov. gor., Štefan Stanek od Sv. Jurija na Ščavnici, Gera Jelen od Sv. Križa, Jožef Kovačič iz Ljutomera, Marija Brumen, Marija Reberc, Ana Zelenko od sv. Antona, Ana Ferenc, Apolonija Breznik, Magdalena Lazbaher in Marija Satler od Sv. Petra pri Radgoni, Anton Wolf in Marija Vreča od Negove, Marija Satler (55 let v tretjem redu), Marija Rues, in Janez Bezjak (berač) od Sv. Roperta, Janez Kos, Genovefa Muršec, Vido Golob, Helena Zorman, Marija Bračko omož. Koren, Ana Piliuger, Ana Muljec (vdova) in Micika Muljec (devica) od Sv. Trojice, Marija Potrč, Gera Arnuš in Marija Maljek od Sv. Urbana, Ana Veršič na Polenšaku.

Dalje se priporočajo v pobožno molitev: M. M. iz M. za

zdravje, za spreobrnjenje dveh oseb; N. K. iz S. za gorečnost v dobrem in mir mej sosedmi; J. F. v O. za zdravje; M. S. iz Č. za mir in edinost itd.; I. Č. v L. v dvojni dober namen; K. L. iz Z. v več dobrih namenov; neka tretjerednica v dober namen; F. K. v T. za podaljšanje življenja in zboljšanje zdravja; M. K. iz S. za zdravje; J. M. B. v razne dobre namene; M. P. v C. za razsvitljenje, priporoča tudi sestro za zdravje in neko drugo osebo za pomoč v dušnih in telesnih potrebah; neka oseba za zdravje; neka druga tudi tako, priporoča tudi svojega brata, da bi se spoznal; neki mladenič za stanovitnost in pomoč v skušnjavah; tretjerednica A. B. iz Ljubljane priporoča svojo bolno sestro; N. L. P. sebe in vse svoje in celo občino, zlasti tamkajšnega dušnega pastirja; M. L. P., da bi dolžnosti tretjega reda natanko spolnjevala do zadnjega zdihljeja, priporoča tudi sestro in brata in soproga, da bi v miru in edinosti živeli in stanovitni v dobrem do konca ostali; neka tretjerednica priporoča sebe, svoje stariše, brate in sestro, tudi vse župljane, posebno gospoda župnika in pa tiste osebe, ki so začele v dobrem napredovati, da bi do konca stanovitne ostale, priporoča tudi dve važni zadevi, da bi se dobro iztekli Bogu na čast in dušam v zveličanje; neka mati priporoča hudo bolnega otroka za ozdravljenje in svojega moža za spreobrnjenje, razsvitljenje in mir božji v vsej družini; neki tretjerednik v neki dušni in dveh telesnih potrebah.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz M a k o l, dne 6. listopada 1900.

Že skoro dosluživšega vojaka me je napadla neka nevarna pljučna bolezen ter me položila v posteljo vojaške bolnišnice. Prijatelji, ki so me obiskovali, so terdili, da ne bom več videl ljube domovine, da, tudi jaz sem bil njihovih misli. — V tem žalostnem stanu mi pride v roke molitvenik „Sv. Jožef“, kjer sem bral o raznih čudežih, ki so se zgodili po ponižnih prošnjah k svetemu Jožefu. To me napolni z velikim zaupanjem do tega velikega svetnika in obnemem se do njega z gorečo prošnjo, da bi mi zadobil ljubo zdravje, kar sem obljubil tudi v „Cvetju“ razglasiti. In res, že v nekaterih dneh sem mogel zapustiti bolnišnico ter oditi na velike vojaške vaje, ketere sem z božjo pomočjo tudi srečno dostal, da sem se mogel naposled verniti zopet v ljubo domovino. — Priserčna hvala bodi mogočnemu priprošnjiku, sv. Jožefu!

Iz Celovca, 16. X. 1900.

Hvaležnega serca izrekam priserčno zahvalo presvetemu Sercu Jezusovemu, preblaženi Devici, sv. Frančišku, sv. Antonu in sv. Elizabeti za njih varstvo in pomoč v treh velikih stiskah. Vsak krat sem se namenila v „Cvetju“ razglasiti, ako bom vslišana, in res, moje zaupanje ni bilo osramočeno. Naj bo tisočkrat zahvaljen ljubi Jezus, presveta Devica, sv. Frančišek, sv. Anton in sv. Elizabeta!

M. M. P. tretjerednica.

Od Sv. Trojice v Slov. gor. 28. IX. 1900.

Letos sem bil radi obiteljskih razmer v neki zadregi. Zatekel sem se z devetdnevnicco k sv. Mihaelu, sv. Jožefu in sv. Antoniju Padovanskemu ter obljubil, ako bom vslišan, objaviti v „Cvetju“. In Bog je vslišal mojo prošnjo; reč se je dobro iztekla, moje velikanske skerbi so bile olajšane. Priserčna hvala Bogu vsemogočnemu in njegovim izvoljencem, sv. Mihaelu, sv. Jožefu in sv. Antonu!

J. T. K.

Nadalje naznanjajo svojo zahvalo: F. K. T. za rešenje iz velike zadrege po 9 dnevni prošnji h preblaženi devici in sv. Antonu Padovanskemu; A. M. T. iz Z. P. za ozdravljenje svoje matere; V. Š. pri Sv. M. pri M. za zmago v pravični pravdi; K. P. iz Št. Vida za ozdravljenje svoje hčerke; Š. iz Gorice za ozdravljenje materino; F. A. za spreobrnjenje svojega sinu in za povernjenje vkradenega živinčeta; A. P. za pomoč v veliki nesreči in žalosti; K. K., da so se našli zgubljeni ključi; neka oseba iz Nove štifte za neko posebno milost; M. U. v Ribnici (štaj.) za rešenje živine iz nevarne boleznii; J. A. iz Škofje Loke za ozdravljenje neke rane na vratu; J. N. za pomoč v veliki zadregi; H. Č. tudi tako (na čast petim ranam Jezusovim, žalostni materi božji in sveti Hemi); neka tretjerednica za prejeto zdravje in da ste se dve zgubljeni reči našli; A. B. v Johnstownu za vslišanje po priprošnji sv. Ant. (za poslano miloščino Bog poverni!)

Cerkev Matere milosti v Mariboru.

Od več strani nas povprašujejo dobrotniki naše nove cerkve, ali še obstoji Marijina družba za zidanje cerkve in se-li sprejemajo novi udje? Odgovorimo, da družba še obstoji in nove družnike vedno radi sprejemamo. Sicer smo srečni, da že v novi cerkvi obhajamo božjo službo, vendar so altarji negotovi in večinoma le začasni in verhu tega smo dolžni blizu sto tisoč kron. Iz tega lahko spredijdo naši dobrotniki, kako silno nam je treba pomoči in kako se veselimo, ako novi udje v Marijino družbo pristopijo. Prosimo tedaj vse Marijine častivce, naj nas ne zapuščajo v naši veliki denarni sili!

P. Kalist Heric,

gardijan in predsednik Marijine družbe.

jih pišejo in govore oí πολλοί, kaker bi rekel prej omenjeni modri mož. Ali sam se jezikoslovec ne bo poprijemal tega, kar ve in vidi, da je zmeta, tudi drugim kaj takega ne bo priporočal. In mej temi drugimi, kedor se hoče deržati dobrega, nepopačenega jezika, ne bo skerbela, kaj poreko oí πολλοί, nevedna množica, temuč kaj pravi on, ὁ εἶς, ὁ ἐπαίων, καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια. Lep pastir bi bil to, ki bi ga čreda vodila na pašo!

Tako si torej mislim jaz modro konservativnost, združeno z resničnim napredkom po pravi poti. In oboje se mi zdi potrebno zlasti v učni knjigi, v slovnici šoli namenjeni. Še prav posebno pa velja to o vprašanjih, ki so tako rekoč na dnevnem redu, kaker je zdaj pri nas ravno vprašanje o besedah na -v e c in -l e c.

In v tem vprašanju mislim da je najnovejša izdaja Janežičeve slovnice res nekako zaostala. Po pravici je mogel pisati Janežič leta 1864 v 3. izd. str. 118: „delavec, delivec, igravec, morivec, pisavec, plesavec, poslušavec, svetovavec, tkavec, vlada-vec, žveglavec“ — in na višini svojega časa je stal, ko je ko nepristranski poročevavec dostavil drobneje natisnjeno:

„Hrovatje in Serbi in po njih tudi nekteri slovenski pisatelji izpeljujejo te in enake samostavnike rajši od II. tvornopretkelega deleznika; zato pišejo: delalec, igralec, poslušalec, svetovalec, vladalec, tkalec.“

„Nekteri“ torej so bili tedaj; ali naslednja leta so se tisti „nekteri“ silno namnožili, in gospodje, ki so oskerbevali poznejše izdaje Janežičeve slovnice, so hiteli sè svojim časom; oblike na -l e c so postavili v glayno pravilo, stare na -v e c pa so, razen dvozložnih, odslovili blizu popolnoma, dasiravno niso bili izmerli ljudje, ki so jih govorili in pisali. V 7. izdaji stoji sicer še „delavec“ in „delavka“, ali „delavec“ ima pristavek: (nam. d e l a l e c); v 8. izdaji pa sta izpuščena tudi ta dva, kaker bi že nihče več ne pisal tako; pa tudi „delalca“ in „delalke“ ni. Sicer je 8. izdaja napredovala v tem, ker ne terdi več, da je „delavec“ nam. „delalec“; saj je zdaj tudi že blizu sploh znano, da je „dѣлавъсь“ staroslov. beseda, „delalca“ pa ne pozna noben slavenski jezik, kaker ga tudi pri nas blizu nihče več ne piše. Ali še lepše kaker se samim opuščanjem pomote pa bi bila napredovala 8. izd., ke bi bila naravnost povedala, da se piše „delavec“ in „delavka“ in da je „delalec“ in „delalka“ napaka. Tudi bi se bilo imelo povedati, če ne drugači, vsaj v opombi z drobnejšim tiskom, da pišejo zdaj „nekteri“ spet: „bravec, igravec, morivec, pisavec, plesavec, poslušavec, svetovavec itd. in da pišejo tako zato, ker so to prvotne oblike vseh dialektov naše slovenščine, bodisi da so izpeljane ali naravnost iz verbaljnega debla, ali pa iz verbaljnih adjektivov na -vъ. Vsi pa pišemo: „tkalec, pralec, prelec, vrelec, černelec, pogorelec, rilec, čeruilec, motovilec“, zato ker so to tudi naše prave in prvotne oblike, bodisi da so izpeljane iz samostavnikov na -l o (č. -dlo), ali pa iz participijev na -lъ. Najberž bi smeli tako pisati tudi „prebivalec“, kaker res piše to besede leta 1592 Megiser (Diction. quat. ling. pod „Einwohner“). Izpeljano si jo moramo misliti iz subst. „prebivalo“ (č. „přebyvadlo“) od koder je, ko podaljšana oblika, „prebivališče“; prim. rusko „strašilo“ in „strašilišče“; češko „kupađlo“ in stsl. „ka-

paliste“ *) — Glede besede „prebivalec“ ali „prebivavec“ je spomina vredno, da je Dalmatin v vsem tekstu sv. pisma, kjer bi jo bil mnogokrat potreboval (v vulgati stoji „habitator“ čez 200 krat) vendar nigdar ni rabil, vedno jo je nadomeščal z relativnim stavkom. Samo enkrat na robu razlaga ime Sebulon: „prebivalifzhe ali prebivavez“ (1. Mos. 30.). Po tem bi smeli sklepati, da se beseda „prebivalec“ ni slišala pogosto in tako si je Dalm po analogiji večine naredil obliko „prebivavec“. Tako bi potem takem tudi mi smeli rabiti oboje, morebiti s tem razločkom, da bi se pisalo „prebivalec“, kjer se misli zlasti na kraj, na prebivališče, n. pr. „prebivalci goriškega mesta“, „prebivavec“ pa, kjer gre bolj za prebivanje, n. pr. „naši ljudje so v Gorici mirni prebivavci“. — Drugači bi se razločevalo mej „volilcem“ in „volivcem“, „morilcem“ in „morivcem“. Nekoga „volilec“ je, kedor ga je v resnici volil, če tudi ni imel volitevne pravice; kedor pa ima pravico voliti, ta je „volivec“, če tudi ni še nikoger volil in morda tudi nikoger ne bo. Tisti, ki je cesarico moril ali vmoril, je cesaričin „morilec“, „morivec“ je pa, čiger posel je moritev, ali kedor je najet za to, ne glede na to, ali je že koga vmoril, ali nikoger. To razločevanje se bo zdelo morda komu dlakocepsko, ali opravičeno je tako, kaker v češčini „pilec“ Betrunkener, „pivec“ Trinker. —

Dandanašnji je po tem takem v slovenskem jezikoslovju že lepo in prav določeno, kedaj se ima pisati -l e c, kedaj -v e c, in kedor „gre s časom“, ta ravno tako ne bo pisal vedno le -a l e c in -i l e c, kaker ne -a v e c in -i v e c. Kedaj to, kedaj ono, to je določeno, vsaj po večem, prav — ne v Perušekovi znani brošuri, temuč v Pleteršnikovem slovarju in po njem v Levčevem „Pravopisu“. Obžalovati je torej, da je v tej reči 8. izdaja Janežičeve slovnice zaostala, obžalovati tolikanj bolj, ker bi se bila v tem napredku najlepše pokazala konservativnost gosp. izdatelja, in bi bila lahko ob tej priliki tudi profesorja Pleteršnik in Levec dobila vsaj nekoliko zadoščenja za nezasluzene in v resnici ne lepe napade, ki sta jih morala terpeti zastran te reči. (Dalje prih.)

*) V tej zvezi kaker „prebivalec“ in „prebivališče“ je tudi stsl. „podvizalci“ (certator) in „podvizalište (certaminis locus), torej oboje iz *podviza[d]lo; „stradalci“ pa je pač iz participija; torej prvotno ne „qui certat“, temuč „qui passus est“, kaker tudi „stradalia“ (mačenica) t. j. ki je terpela. Prim. „byvalci homo strenuus, „nebyvalci“ imperitus, poljski „bywalec“ ein erfahrener, vielgereister Mann, „niebywalec“ ein Unerfahrener, der noch nirgends gewesen ist.

Našim bravcem in prijatelom.

Ker nam pač ne bo mogoče pred božičem izdati naslednjega zvezka, voščimo že ob tej priliki vsem ljubim bravcem in prijatelom prav vesele praznike in ob enem srečno novo leto, srečen začetek 20. stoletja. Na novo naročbo ne vabimo, dokler ni zveršen ta tečaj, pač pa nove naročnike nanj radi sprejmemo. Stare naročnike, ki niso še poslali naročnine, pa prosimo, naj store to, kar morejo, kmalu!

Popravek.

V zadnjem zvezku je ostala neka precej zoperna pisna pomota; na strani 242. v 3. verstvi od zgoraj bi imelo stati seveda: „po Kristusu“ namestu: „pred Kristusom“.